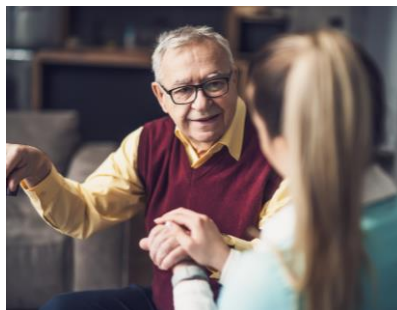

Onafhankelijke nascholing voor zorgprofessionals

8-daagse opleiding Wzd- functionaris in de ouderenzorg

1

De rol van de Zorgverantwoordelijke & het Stappenplan in de Wzd

Opleiding Wzd-functionaris in de Psychogeriatric

Bos Zorgtoezicht & Advies

2

2

Programma rol Zorgverantwoordelijke

- Verwachtingen van de Zorgverantwoordelijke
- Kernbegrippen Wzd in het kort
- Wat houdt de rol van Zorgverantwoordelijke in? → Zorgprofiel
- Samenwerking Zorgverantwoordelijke met de Wzd-functionaris
- Samenwerken met behulp van het Stappenplan
- Casuïstiek

Bos Zorgtoezicht & Advies

3

Verwachtingen

1. Wie ben jij?
2. Welke keuze heeft jouw organisatie gemaakt bij het aanwijzen van de Wzd-functionaris en de Zorgverantwoordelijke?
3. Wat drijft jou als Wzd-functionaris?
4. Wat zijn je verwachtingen van de Zorgverantwoordelijke, wat wil je leren?

Bos Zorgtoezicht & Advies

4

4

Bos Zorgtoezicht & Advies

5

5

Engeland

Bos Zorgtoezicht & Advies

Nederland

Initiatief van Alzheimer Nederland
en het ministerie van VWS

6

6

Zorgverleners die als Zorgverantwoordelijke (ZV) kunnen worden aangewezen

- art. 1: ter zake kundige arts
- art. 2: a. orthopedagoog-generalist,
b. gezondheidszorgpsycholoog,
c. verpleegkundige,
d. physician assistant,
e. verzorgende individuele gezondheidszorg,
f. overige MBO zorg en HBO/WO.

Bos Zorgtoezicht & Advies

Zorgverleners die ook als ZV kunnen worden aangewezen

f. degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding die is opgenomen in het Centraal register beroepsopleidingen als bedoeld in artikel 6.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs, en die voor het grootste deel gericht is op:

- agogisch medewerker GGZ;
- begeleider gehandicaptenzorg;
- begeleider specifieke groepen;
- persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg;
- persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen;
- thuisbegeleider.

g. degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs als bedoeld in artikel 6.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, en die voor het grootste deel gericht is op:

- applied behavioral and social sciences;
- behavioral and social sciences;
- gezondheid en leven;
- pedagogiek;
- pedagogische wetenschappen;
- psychologie;
- sociaal pedagogische hulpverlening.

Bos Zorgtoezicht & Advies

Doel van de Wzd

- **Onvrijwillige zorg zoveel mogelijk voorkomen** → “Nee, tenzij...”
- Gericht op rechtsbescherming; bij gedwongen opname en gedwongen zorg.
- Cliënten met een *verstandelijke beperking of psychogeriatrische aandoening* zorg verlenen waar de cliënt of zijn vertegenwoordiger mee instemt, dus zorg zonder *verzet* → zoek naar *alternatieven*.
- Als er absoluut geen andere oplossing/sprake is van *ernstig nadeel* voor cliënt of omgeving moeten zorgprofessionals onvrijwillige zorg kunnen herkennen, afbouwen en het *stappenplan* gebruiken.
- Vrijheid en zorgvuldigheid staan voorop. De cliënt staat ècht centraal.

Stelling:

**“Verzorgenden moeten er altijd voor zorgen
dat mijn moeder veilig is.”**

Opname en verblijf

→ Cliëntvolgend (bv. dagopvang, thuiszorg, ziekenhuis, tandarts).

- Opname en verblijf in een *geregistreeerde* accommodatie

- Onvrijwillige opname met:

- RM (rechter; art. 24 Wzd),
- IBS (burgemeester; art. 29),
- CIZ (art. 21),
- Voorwaardelijke machtiging jeugdigen (tot 23 jaar).

Onvrijwillige zorg

Bij **verzet** van een *cliënt of vertegenwoordiger* tegen:

1. het toedienen van vocht, voeding en medicatie en medische controles/handelingen en overige therapeutische handelingen;
2. beperken van bewegingsvrijheid;
3. insluiten;
4. toezicht houden op client;

Onvrijwillige zorg

5. onderzoek aan kleding of lichaam;
6. onderzoek van woon-of verblijfsruimte op middelen die gedrag beïnvloeden en op gevaarlijke voorwerpen;
7. controleren op aanwezigheid van middelen die gedrag beïnvloeden;
8. beperkingen in vrijheid om eigen leven in te richten, waardoor cliënt iets moet doen of nalaten;
9. beperkingen in recht op ontvangen van bezoek.

Bos Zorgtoezicht & Advies

13

13

Ernstig nadeel

= het *bestaan van of het aanzienlijk risico* dat:

1. Cliënt zichzelf of anderen in levensgevaar brengt, ernstig lichamelijk letsel toebrengt, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade toebrengt, ernstig verwaarloost of 'maatschappelijk ten onder gaat', of als zijn eigen ontwikkeling ernstig verstoord is of hij andermans ontwikkeling ernstig verstoort;
2. de veiligheid van cliënt wordt bedreigd, al dan niet onder invloed van een ander;
3. het gedrag van de patiënt zo hinderlijk is dat het agressie van anderen oproept;
4. de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Bos Zorgtoezicht & Advies

14

14

Stelling:

**“Vier boterhammen met hagelslag voor het ontbijt
vind ik ongezond
dus dat geef ik mijn bewoner niet als hij hier om
vraagt.”**

Verzet

Verzet is de tegenstand die een cliënt vertoont tegen een hem betreffende vorm van zorg en/of behandeling omdat die door hem wordt ervaren als niet de juiste vorm van machtsuitoefening (MvT Wzd)

- Het gedrag houdt een protest in (aard)
- Verzet is tegen iets/iemand gericht (richting)
- Reden die iemand heeft om zich te verzetten (achtergrond)

Alternatieven

Bos Zorgtoezicht & Advies

17

17

18

Dilemma's

- Mevrouw Franssen (80) heeft niet-aangeboren hersenletsel. Zij houdt ervan om lekker te eten. Zij heeft de laatste tijd vaker moeite om haar eten weg te krijgen en verslikt zich regelmatig. In het verpleeghuis waar ze woont vindt de gastvrouw het daarom beter om haar eten in gemalen vorm aan te bieden. Maar daar verzet mw. Franssen zich tegen; ze weigert om het gemalen voedsel te eten. Moet je het eten haar onder dwang gaan aanbieden? Hoe zou jij hier mee omgaan als ZV?
- Wat zijn alternatieven voor een gesloten deur op een afdeling voor cliënten met een psychogeriatrische aandoening? Hoe pak jij dit aan als ZV?

Bos Zorgtoezicht & Advies

19

Profiel Zorgverantwoordelijke:

- Elke cliënt krijgt een ZV toegewezen met taken m.b.t.:
  - Besluitvorming over het zorgplan (opstellen, vaststellen, uitvoeren, evalueren, zn. aanpassen, overleg voeren met cliënt/vertegenwoordiger),
  - Toepassen onvrijwillige zorg in zorgplan,
  - Onvrijwillige zorg buiten het zorgplan om,
  - Dossiervoering,
  - Informatieverstrekking aan cliënt/vertegenwoordiger,
  - Informatieverstrekking aan Wzd-functionaris,
  - Melding ernstig tekortschietend onvrijwillige zorg (IGJ),
  - Bij initiatief andere zorgverlener over onvrijwillige zorg: ZV beslist en legt voor aan Wzd-functionaris,
  - Specifiek bij VM: ZV beslist over gedwongen opname.

Bos Zorgtoezicht & Advies

20

De taken van de Zorgverantwoordelijke

Bij *eerste keer* toepassen onvrijwillige zorg moet zorgverlener vaststellen of:

- a. daadwerkelijk ernstig nadeel zoals in het zorgplan omschreven?
  - b. onvrijwillige zorg noodzakelijk om ernstig nadeel te voorkomen of af te wenden?
  - c. onvrijwillige zorg geschikt om ernstig nadeel te voorkomen of af te wenden en gelet op het beoogde doel evenredig?
  - d. minder ingrijpende mogelijkheden om het ernstige nadeel te voorkomen of af te wenden?
  - e. toezicht op verantwoorde wijze?
- Zorgverlener moet ZV vragen tot instemmen onvrijwillige zorg (hoe lang?).
  - (Dienstdoend) ZV stemt in als zorgverlener terecht aan voorwaarden onvrijwillige zorg heeft voldaan en dit noodzakelijk is.
  - ZV informeert z.s.m. cliënt, vertegenwoordiger en Wzd-functionaris over start onvrijwillige zorg.

Onvrijwillige zorg in onvoorziene situatie 1

Situatie waarin het zorgplan redelijkerwijs niet heeft kunnen voorzien of in een noodsituatie die zich voordoet in de periode dat er nog geen zorgplan is vastgesteld. Ovz wordt uitsluitend verleend op grond van een schriftelijke beslissing van de Zorgverantwoordelijke waarin zij heeft vastgesteld dat:

- ▶ Het gedrag van de cliënt als gevolg van PG/VG leid tot ernstig nadeel
- ▶ De ovz noodzakelijk is om ernstig nadeel af te wenden of te voorkomen
- ▶ De ovz geschikt is en gelet op het beoogde doel evenredig
- ▶ Er geen minder ingrijpende mogelijkheden zijn
- ▶ Op verantwoorde wijze word toegezien

Onvrijwillige zorg in onvoorziene situatie 2

- Onvrijwillige zorg o.b.v. besluit ZV mag niet langer worden verleend dan strikt noodzakelijk is/nooit langer dan 2 weken.
  - ZV legt beoordeling en periode van onvrijwillige zorg vast in het dossier (binnen 48 uur).
  - ZV informeert (zo mogelijk vooraf) Wzd-functionaris over het besluit over onvrijwillige zorg buiten het zorgplan om.
  - ZV informeert (zo mogelijk vooraf) de cliënt en vertegenwoordiger.
- Acute situatie: ZV hoeft besluit pas achteraf vast te leggen en Wzd-functionaris achteraf te informeren.

Bos Zorgtoezicht & Advies

23

Overige taken ZV

Controlemaatregelen zoals fouilleren en controleren post: kan buiten zorgplan om als ZV 'het gegronde vermoeden' heeft (*concrete feiten of omstandigheden*) dat zich binnen de accommodatie voorwerpen bevinden die de cliënt niet in zijn bezit mag hebben of die een aanzienlijk risico op ernstig nadeel veroorzaken.

Bos Zorgtoezicht & Advies

24

24

Eisen zorgplan

Vrijwillige zorg:

- ZV stelt binnen 6 weken zorgplan op,
- Evt. andere deskundige betrekken,
- Na start uitvoering zorgplan *ten minste* elke 6 maanden evaluatie,
- Overleg met cliënt/vertegenwoordiger,
- Bijstaan door cliëntondersteuning of CVP.

Onvrijwillige zorg (verzet, ernstig nadeel):

- Multidisciplinair overleg → stappenplan volgen; vaker evalueren, andere deskundigen betrekken,
- Als ZV geen arts is, dan arts erbij betrekken bij medische handelingen/bepierking bewegingsvrijheid/insluiting,
- Zorgplan voorleggen aan Wzd-functionaris (binnen 14 dgn),
- ZV attendeert op CVP en klachtrecht, informatie afstemmen op behoefte en bevattingsvermogen cliënt.

Bos Zorgtoezicht & Advies

25

25

Administratieve voorschriften dossiervoering

- a. Dossier met zorgplan,
- b. Verklaring vertegenwoordiger,
- c. Zn. reden bij geen instemming van cliënt/vertegenwoordiger over zorgplan,
- d. Evaluatie zorgplan,
- e. Resultaten MDO stappenplan bij onvrijwillige zorg en onvoorziene situaties (+ advies onafhankelijk deskundige),
- f. Instemming ZV,
- g. Vooraf/achteraf informeren Wzd-functionaris bij onvrijwillige zorg (zo niet, dan reden hiervoor),
- h. Ontbreken instemming/medewerking cliënt/vertegenwoordiger uitvoering zorgplan,
- i. Verstrekking gegevensuitwisseling zonder toestemming van cliënt/vertegenwoordiger,
- j. Aantekening mededeling CIZ (bereidheid opname),
- k. Afschrift beslissing termijn noodsituatie onvrijwillige zorg,
- l. Afschrift opname en verblijf CIZ, IBS, RM, VM.
- m. Opname en ontslaggegevens,
- n. Beoordeling Wzd-functionaris,
- o. Motivering noodzaak onvrijwillige zorg of onvoorziene situatie.

Bos Zorgtoezicht & Advies

26

26

Organisatorische aspecten m.b.t. de Zorgverantwoordelijke

- Heeft jouw zorgorganisatie 24/7 bereikbaarheid geregeld van een ZV?
- Wordt de ZV voldoende gefaciliteerd door jouw zorgorganisatie (tijd, scholing, 'sparren' ZV met Wzd-functionaris)?
- Wordt de ZV betrokken bij het maken/wijzigen van het Wzd-beleidsplan van jouw zorgorganisatie?
- Wordt de ZV geïnformeerd over, betrokken bij of bespreken van de kwantitatieve overzichten en kwalitatieve analyses die de zorgaanbieder halfjaarlijks aan IGJ moet sturen?

Bos Zorgtoezicht & Advies

27

Klachtrecht

- De ZV zorgt ervoor dat de cliënt en vertegenwoordiger desgewenst een mondelinge toelichting op het schriftelijk overzicht ontvangen (wat zorgaanbieder aan cliënt en vertegenwoordiger moet geven binnen 2 weken).
- Onderwerpen waarover een schriftelijke en gemotiveerde klacht kan worden ingediend bij klachtencommissie:
  - a) de vraag of een cliënt in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van een beslissing die hem betreft;
  - b) het in het zorgplan opnemen van onvrijwillige zorg, alsmede de instemming met en het informeren over de verlening van onvrijwillige zorg door de zorgverantwoordelijke;
  - c) het uitvoeren van het zorgplan, voor zover dat betrekking heeft op onvrijwillige zorg;
  - d) zorg in onvoorziene situaties;
  - e) het bijhouden van een dossier, voor zover dat betrekking heeft op onvrijwillige zorg;
  - f) verlof of ontslag.
- Tevens kan de cliënt, zijn vertegenwoordiger of een nabestaande van de cliënt een schriftelijke en gemotiveerde klacht indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of over een beslissing van de Wzd-functionaris.

Bos Zorgtoezicht & Advies

28

28

Clëntenvertrouwenspersoon

- De zorgaanbieder informeert de cliënt en diens vertegenwoordiger op zodanige wijze over de mogelijkheden tot advies en bijstand door een cliëntenvertrouwenspersoon (CVP), dat daarmee wordt aangesloten bij de behoefte en het bevattingsvermogen van de desbetreffende cliënt.
- CVP verleent advies en bijstand in aangelegenheden die samenhangen met het verlenen van onvrijwillige zorg aan de cliënt, met zijn opname en verblijf in een accommodatie, of met het doorlopen van de klachtenprocedure, indien een cliënt of diens vertegenwoordiger daarom verzoekt.
- De CVP verricht zijn werkzaamheden onafhankelijk van de zorgaanbieder, Wzd-functionaris, *Zorgverantwoordelijke* en CIZ.

Toezicht en handhaving IGJ

- Medewerkingsplicht: ZV* geeft informatie voor zover dit voor de inspectie-taak nodig is.
- Bij gegronde vermoeden over tekortschieten onvrijwillige zorg doet ZV* hiervan melding bij IGJ.
- Als de ZV* niet of niet tijdig reageert op de klachten van de cliëntenvertrouwenspersoon over de uitvoering van de zorg, kan de cvp dit melden aan de IGJ.
- In geval van overtreding door ZV* wordt de bestuurlijke boete of last onder dwangsom opgelegd aan de zorgaanbieder namens wie zv zijn taken uitvoert.

Wils(on)bekwaamheid

- Wanneer ben je wilsbekwaam en wanneer wilsonbekwaam?
- Wat is het verschil tussen een contactpersoon en een wettelijk vertegenwoordiger?

Vertegenwoordiging / beoordeling wilsonbekwaamheid

- Een deskundige* neemt een beslissing dat een cliënt niet in staat kan worden geacht tot redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
- Bij geen overeenstemming komt er een second opinion met andere onafhankelijke deskundige.
- De ZV legt de beslissing schriftelijk vast over wilsbekwaamheid cliënt (datum, tijdstip beoordeling, bereikte overeenstemming, op welk gebied).
- De ZV stelt de Wzd-functionaris op de hoogte van de beslissing en het overleg met de vertegenwoordiger.

De wettelijk vertegenwoordiger wil graag dat jouw cliënt een tafelblad voor de rolstoel heeft als hij in de huiskamer zit. Zodat hij niet kan vallen. De cliënt is wilsonbekwaam ter zake en verzet zich niet tegen het tafelblad.

Wat doet de Zorgverantwoordelijke?

- A. Ik plaats het tafelblad voor de rolstoel. Als de vertegenwoordiger dat wil, dan mag dat.
- B. Als de cliënt zich niet verzet, plaats ik het tafelblad voor de rolstoel.
- C. Ik bespreek deze situatie in een multidisciplinair overleg en volg het stappenplan.

Informatieverstrekking door ZV aan cliënt/vertegenwoordiger

- a. Rechten cliënt en huisregels.
- b. Multidisciplinair overleg.
- c. Verlening van onvrijwillige zorg buiten zorgplan om.
- d. Besluit tot gedwongen opname van cliënt met voorwaardelijke machtiging.

Huisregels Maastricht UMC+	
Besluit is schriftelijk tijdens onze bezoeken.	In en rond het zorgplan mag er niet gewild worden.
Bekende patiënten, bezoekers en medewerkers met ingang.	Het gebruik van alcohol en drugs is niet toegestaan.
Er mag van iedereen geëist worden. Alleen bezoeken met mensen om u heen.	Het verspreiden gerucht moet de privacy niet schaden.
De groep met wie u samenwerkt opent u voor u op. Het is voor u aan u te maken.	Het verspreiden van gerucht kan schade aanrichten.
Als u niet van huis en terug is niet toegestaan.	In een overige situatie? Het is voor u aan u te maken. 043 387 5566

Informatieverstrekking door ZV aan Wzd-functionaris

- Evaluatie van het zorgplan waarbij het advies van de onafhankelijk deskundige aan de orde komt;
- Beslissing over de wilsbekwaamheid van de cliënt en het overleg met de vertegenwoordiger hierover;
- Beslissing om onvrijwillige zorg te verlenen in de periode waarin nog geen zorgplan is vastgesteld en in situaties waarin het zorgplan redelijkerwijs niet kon voorzien;
- Beslissing om onvrijwillige zorg voor het eerst toe te passen;
- Beslissing tot beperking van rechten van forensische patiënten.

Advies: doe dit ook bij voornemen om cliënt met VM onvrijwillig op te nemen.

Informatieverstrekking door ZV aan andere zorgverleners

- ZV verstrekt ook informatie aan andere zorgverleners en deskundigen die een rol hebben bij toepassing van stappenplan.
- ZV verstrekt aan de deelnemers aan het multidisciplinair overleg de gegevens die noodzakelijk zijn voor bespreking van het zorgplan.
- Ook informatie verstrekken aan de onafhankelijke deskundige die ZV nodig heeft om advies te kunnen uitbrengen over de verlening van onvrijwillige zorg.

Rechtsbescherming door verplicht stappenplan bij onvrijwillige zorg

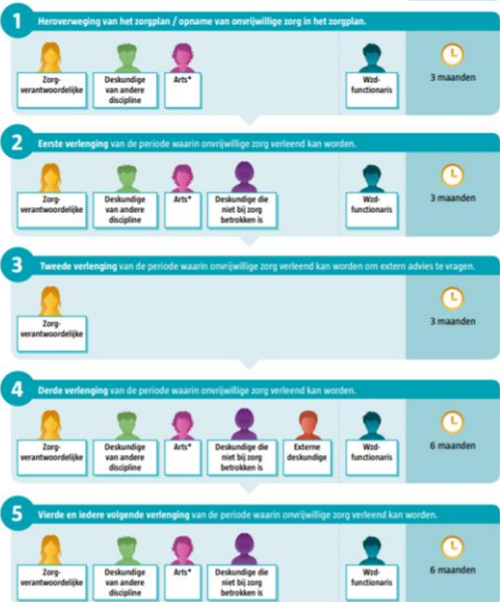

os Zorgtoezicht &

Stappenplan Wzd

Bij de besluitvorming betrokken zorgverleners

Maximale periode toepassing onvrijwillige zorg

* De arts wordt bij de besluitvorming betrokken als de zorgverantwoordelijke zelf geen arts is en onvrijwillige zorg wordt verleend uit de afzonderlijk medische handelingen en andere therapeutische maatregelen, berekening van de benodigde tijd of andere.

37

Vernieuwd Stappenplan 2024 Bestuurlijke afspraken

38

38

Vernieuwd Stappenplan 2024 Bestuurlijke afspraken

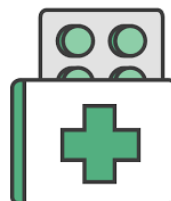

39

39

Multidisciplinair Stappenplan is verplicht!

- Als zorg in zorgplan onvoldoende is om *ernstig nadeel* te voorkomen,
- én cliënt of vertegenwoordiger zich *verzet* tegen onvrijwillige zorg,
- óf bij *beperking van bewegingsvrijheid, insluiten en medicatie die van invloed is op gedrag of bewegingsvrijheid die buiten de professionele richtlijnen wordt voorgeschreven*.

Bos Zorgtoezicht & Advies

40

40

Gelijkgestelde zorg, ook 'stappenplan-plichtig'

Indien een cliënt **wilsonbekwaam** is en de vertegenwoordiger en de cliënt zich **niet verzetten** tegen het opnemen in het zorgplan van:

a. het toedienen van *medicatie die van invloed is op het gedrag of de bewegingsvrijheid* van de cliënt, vanwege de psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap, of vanwege een daarmee gepaard gaande psychische stoornis of een combinatie hiervan, indien die medicatie *niet* wordt toegediend overeenkomstig de geldende professionele richtlijnen,

b. een maatregel die tot het gevolg heeft dat de cliënt enige tijd in zijn *bewegingsvrijheid wordt beperkt* of

c. de mogelijkheid tot *insluiting*

licht & Advies

41

41

Belangrijke begrippen in Stappenplan

- **Proportionaliteit:** de maatregel staat in redelijke verhouding tot het doel van de toepassing.
- **Subsidiariteit:** de minst ingrijpende maatregel wordt ingezet.
- **Doelmatigheid:** het juiste middel wordt gekozen voor het juiste doel en niet langer dan noodzakelijk.

Bos Zorgtoezicht & Advies

42

42

Wzd Quiz

Bij het toepassen van onvrijwillige zorg moet je een stappenplan doorlopen.

Wat beoogt de Wzd met de inzet van het stappenplan?

- A. Eerst een analyse van het gedrag en zoeken naar alternatieven
- B. Multidisciplinair overleg
- C. Zorgvuldige besluitvorming
- D. Registratie: vastleggen in zorg- of ondersteuningsplan
- E. Alle bovenstaande elementen.

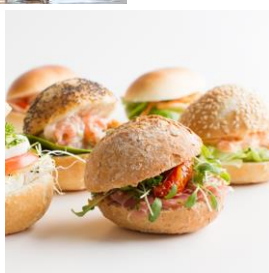
Extramuraal: randvoorwaarden

- Ambulante zorg: thuiszorg, dagopvang bv.
- Beleidsplan Wzd.
- Vastleggen in zorgplan:
  - hoe toezicht houden op cliënt,
  - aantal betrokken zorgverleners,
  - hoe cliënt/vertegenwoordiger nauw betrekken.
- Ter zake deskundig zorgverlener altijd bereikbaar (24/7).
- Mantelzorger mag toezicht houden, mits instructies en bereikbaarheid achterwacht.
- *Voorkomen opname mag geen doel op zich zijn, cliënt moet zorg krijgen die nodig is.*

Pauze

Je mag *zèlf* kiezen wat je lekker vindt
en of je naar het toilet moet!

45

45

Casuïstiekbespreking

ZO

**DAT WAREN
DE REGELS**

**DAN GAAN WE
NU OVER NAAR
DE REALITEIT**

Loesje

Bos Zorgtoezicht & Advies

46

46

Stappenplan:

1. Ingebrachte Stappenplan-casuïstiek bespreken.
2. Hoe krijg je alle partijen bij elkaar?
3. Wie zit het Stappenplan-overleg voor?
4. Wie vult het Stappenplan in?
5. Hoe gaat dat? Wat vind je lastig, wat gaat goed?
6. Hoe wordt er naar alternatieven gezocht?
7. Neemt de Zorgverantwoordelijke de eindbeslissing in deze rol?

Vragen bij de casuïstiek:

1. Welke informatie mis je nog als zorgverlener?
2. Valt deze casus onder de Wzd?
3. Is er sprake van ernstig nadeel, zo ja/nee, geef toelichting?
4. Wat is de rol van wettelijk vertegenwoordiger bij deze casus?
5. Mag je onvrijwillige zorg toepassen, welke dan?
6. Is hier sprake van een (ethisch) dilemma (= botsing tussen verschillende morele waarden)?
7. Welke handelingsopties heeft de zorgaanbieder? Zijn er nog alternatieven?
8. Is dit goede zorg?
9. Wie wil jij dat er bij het Stappenplan-overleg aanwezig zijn?
10. Wat wordt jouw beslissing in de rol van Zorgverantwoordelijke?

Casus: jong dementerende cliënt en rol familie

Er is een jong dementerende man op onze PG afdeling komen wonen, wilsonbekwaamheid is vastgesteld. Hij woont tussen 26 ouderen dementerende bewoners.

Hij is erg agressief, trekt alles van de muren zoals de tv, gooit met meubilair naar medebewoners en slaat, schopt en bijt medewerkers en bewoners. Er zijn enkele bewoners flink gewond geraakt. Is 24/7 erg onrustig en slaapt niet.

Psycholoog heeft na intensieve observatie een benaderings- omgangsadvies opgesteld maar blijkt niet te werken. 1 op 1 begeleiding geeft wel wat rust maar is niet te waarborgen. CCE is er bij betrokken geweest en het advies is om psychofarmaca in te zetten zowel voor de rust voor meneer zelf, hij is doodop, als voor de veiligheid van medewerkers en bewoners.

Er zijn ook vele gesprekken geweest met zijn vrouw en dochter, dochter is neuroloog en weigert toestemming te geven om medicatie in te zetten.

Wzd Quiz

Volgens de Wzd is de taak van de Zorgverantwoordelijke:

1. Beslissen, waarbij zijn bevoegdheid om besluiten te nemen beperkt wordt doordat hij anderen moet raadplegen en goedkeuring van anderen nodig heeft.
2. Zorgdragen voor het opstellen van zijn levensverhaal, bijvoorbeeld in een levensboek.
3. Zorgdragen voor het opstellen, vaststellen, uitvoeren, evalueren en zo nodig periodiek aanpassen van het zorgplan en het voeren van overleg met de cliënt en zijn vertegenwoordiger voorafgaand daarover en het inrichten van een dossier voor de cliënt.

Welke antwoorden zijn juist?

- A. 2 en 3 zijn juist
- B. 1 en 3 zijn juist
- C. 1 en 2 zijn juist

Wzd Quiz

Op verzoek van de familie wordt oxazepam voorgeschreven door de arts aan de cliënt.

Waarom denk je als Zorgverantwoordelijke voordat je het medicijn geeft?

1. Is er goed naar de situatie van de cliënt gekeken en is het gedrag goed geanalyseerd?
2. Kan de familie goed aangeven wanneer oxazepam nodig is voor de cliënt?
3. Is het stappenplan van de Wet zorg en dwang van toepassing?

Welke antwoorden zijn juist?

- A. 1 en 2 zijn juist
- B. 2 en 3 zijn juist
- C. 1 en 3 zijn juist

Wzd Quiz

In het zorgplan van mevrouw Vriens staat 'zo nodig Haldol geven bij onrust' geschreven. Mevrouw kan hier zelf geen besluit meer over nemen. Je merkt dat collega's verschillend omgaan met het geven van de Haldol en dus verschillend denken over wat 'onrust' is bij mevrouw.

Wat doe jij als Zorgverantwoordelijke?

- A. Iedereen beoordeelt zelf per situatie of je de Haldol wel of niet geeft.
- B. Ik ga met de arts en psycholoog overleggen bij welk gedrag 'zo nodig' medicatie bij deze cliënt nodig is.
- C. Ik zoek op in de richtlijnen in welke situaties Haldol gegeven moet worden.

'Nurse Ratched' (1975) versus cultuurverandering 🤔

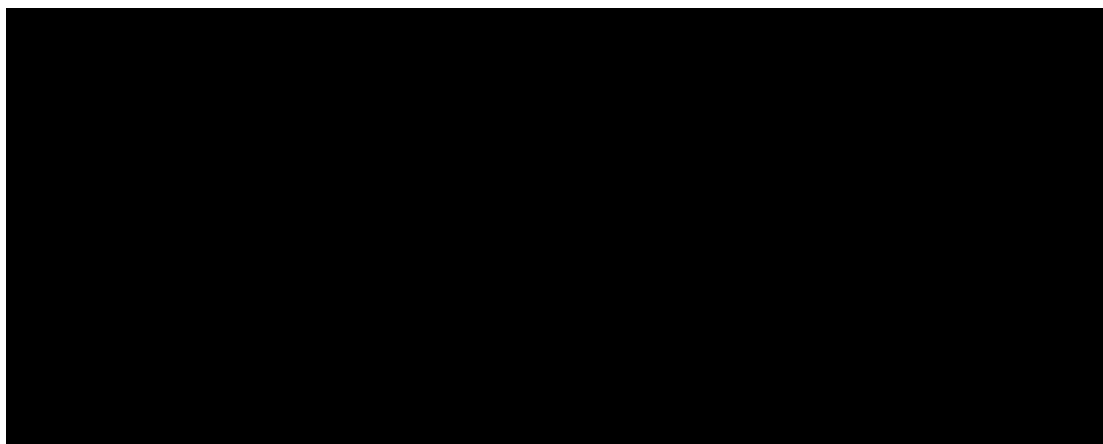

Bos Zorgtoezicht & Advies

55

55

Filmpje 'Break Free'

Bos Zorgtoezicht & Advies

56

56

Informatie over Wet zorg en dwang

- www.zorgvoorbeter.nl
- www.vilans.nl
- <https://www.kansplus.nl/produkten-en-diensten/publicaties/brochures-wet-zorg-en-dwang/>
- www.dwangindezorg.nl
- www.innovatiekringdementie.nl
- www.igj.nl

Samenvatting van de opleidingsdag

- Zijn er nog vragen uit de zorgpraktijk?
- Wat neem jij mee naar je werk?
- Tips.
- Terugblik en afronding.

Scan de QR-code en vul de evaluatie in

**Het invullen van de
evaluatie is anoniem**

59

Hartelijk dank!

Veel succes en werkplezier!

Drs. Justa Bos
Bos Zorgtoezicht & Advies
www.boszorgtoezicht.nl

60

Volg ons op onze socials #medilex

LinkedIn

Instagram

Facebook